

پشت پرده ریزش های پی در پی بازار سهام بورس چیست؟

وحشت در میان سهامداران

بورس تهران باز هم سقوط کرد؛ اتفاقی که وحشت‌زدگی سهامداران را در پی داشته است.به گزارش خبرنگار آنلاین،شاخص بورس تهران روزگشته با ریزش ۶۴ هزار واحدی، به زیر کانال دو میلیون واحد سقوط کرد و در جایگاه یک میلیون و ۹۵۶ واحد ایستاد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که شاخص بورس تهران طی یک هفته گذشته در حدود ۲۰۱ هزار و ۸۹۹ واحد و در طول یک ماه گذشته ۲۲۶ هزار و ۱۷۷ واحد سقوط کرده است. این یعنی فقط در یک هفته بازار سرمایه ۹.۳ درصد و در یک ماه ۱۰.۳ درصد ریزش داشته است.

ریزش بازار سرمایه تقریبا از نیمه اردیبهشت‌ماه امسال آغاز شده و این در حالی بود که ۱۵ اردیبهشت‌ماه رکورد زده و در جایگاه ۲ میلیون و ۵۳۵ واحد ایستاده بود. از آن زمان تاکنون تقریبا بازار سهام در مسیر نزولی حرکت کرده و روزهای قرمز بیشتری از روزهای سبز شاخص بوده است.آخرین باری که شاخص در محدوده یک میلیون و ۹۵۰ واحد قرار داشت، ۲۷ اسفندماه سال گذشته و

شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات روز دوشنبه با ۶۴ هزار و ۶۶۳ واحد کاهش، در ارتفاع یک میلیون و ۹۵۶ هزار واحدی ایستاد.

شاخص هم‌وزن با ۲۰ هزار و ۷۲۳ واحد کاهش به ۶۸۷ هزار و ۷۵۲ واحد و شاخص قیمت با ۱۱ هزار و ۹۲۰ واحد افت به ۳۹۵ هزار و ۲۱۴ واحد رسید.روزگذشته در معاملات بورس تهران، بیش از ۷۸۳ میلیارد و ۷۸۲ میلیون سهم، حق تقدم و اوراق بهادار به ارزش ۵۸ هزار و ۲۳۳ میلیارد ریال معامله شد.بانک پاسارگاد (وپاسار) با ک هزار و ۷۷ واحد، صنای سیمان دستشان (سدشش) با ۷۰ واحد، داده گستر عرض نوین‌های وب (های وب) با ۵۸ واحد، سرمایه گذاری خارزمی (خارزرم) با ۴۶ واحد و سایپا شیشه (کسپا) با ۴۵ واحد تاثیر مثبت بر شاخص بورس داشتند.ر مقابل صنایع پتروشیمی خلیج فارس (فارس) با ۶ هزار و ۸۸۰ واحد، فولاد مبارک که اصفهان (فولاد) با چهار هزار و ۴۰۹ واحد، ملی صنایع مس ایران (فملی) با سه هزار و ۹۶۸ واحد، معدنی و صنعتی گل گهر (گلگل) با سه هزار و ۷۲۹ واحد، پالایش نفت اصفهان (ششینا) با ۲ هزار و ۶۴ واحد، پتروشیمی پارس (پارس) با یک هزار و ۸۸۹ واحد و بانک ملت (وبملت) با یک هزار و ۸۸۷ واحد تاثیر منفی بر شاخص بورس داشتند. بر پایه این گزارش، گروه مالی شهر (شهر)، بانک ملت (وبملت)، شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی (شستا)، ایران خودرو (خودرو)، گسترش سرمایه‌گذاری ایران خودرو (خگستر)، فولاد مبارک که اصفهان (فولاد) و سایپا (خسپا) در نمادهای پُرتراکنش قرار داشتند.شاخص فرابورس نیز در این روز بیش از ۶۷۲ واحد کاهش داشت و به ۲۵ هزار و ۸۰۵ واحد رسید. در این بازار بیش از هفت میلیارد و ۸۳۰ میلیون بر که سهم و اوراق مالی داد و ستد شد.مجمع جهان فولاد سیرجان (فجهان)، صنایع پتروشیمی تخت جمشید (شچم)، توسعه سامانه نرم افزاری نگین (نوسن)، شرکت خیر ماهه رضوی (غمایه) و توکا رنگ فولاد سپاهان (شوکا) تاثیر مثبت بر شاخص فرابورس داشتند.در مقابل پلیمر آریاساسول (آریا)، شرکت سرمایه‌گذاری مالی سپهر صادرات (سپهر)، سنگ آهن گهرزمین (ککهر)، ایران خودرو دیزل (خاور)، فولاد هرمزگان جنوب (هرمز)، پتروشیمی تندگوین (شگویا)، بیمه پاسارگاد (پاس) و سرمایه گذاری صبا تامین (صبا) با تأثیر منفی بر این شاخص همراه بودند.

در حدود ۴ ماه قبل بود. ۲۷ اسفندماه ۱۴۰۱ واحد را ثبت کرده بود.حال در این شرایط، وضعیت در بورس تهران عجیب شده است؛ ۹۶۰ شاخص بورس عدد یک میلیون و

شاخص‌ها شده است. این اتفاق در شرایطی است که تصمیمات متغیر و زیگزاگی، بر بی‌اعتمادی‌ها و شرایط مهم بازار افزوده است. بر همین اساس، این روزها تنها اتفاقی که به طور متوالی رخ می‌دهد، خروج پول حقیقی از بازار است. این نشان می‌دهد در کوتاه‌مدت، انتظار رشد بازار خیلی منطقی نیست.حمید میرمعینی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با خبرگزاری خبرنگاران با اشاره به دلایل سقوط بورس و وضعیت مهمم بازار، می‌گوید: واقعیت این است که اتفاقاتی که این‌روزها در بازار سرمایه شاهد هستیم، حاصل سیاست‌گذاری‌های اشتباه و غیرکارشناسی است که در بدنه دولت اتفاق می‌افتد.وی توضیح می‌دهد: این مساله باعث شده که نگرانی‌ها و ناامیدی‌ها بیش از گذشته باشد و تقریبا اکثر فعالان بازار، امیدواری خود را نسبت به بورس از دست داده‌اند و چه بسا نگرانی نسبت به آینده داشته باشند. در واقع این‌که قرار باشد تغییرات با اهمیتی اتفاق بیفتد و در جهت بهبود اوضاع گام برداشته شود، وجود ندارد.این کارشناس بازار سرمایه عنوان می‌کند: بازار سرمایه در حال حاضر وحشت‌زده است و با توجه به اتفاقات اخیر و از جمله نامهای که منتشر شد و نرخ خوراک صنایع و… همه نشان‌دهنده این بود که دولت یک‌جانبه تصمیم‌گیری می‌کند و نگاهی به بخش سرمایه‌گذاری و تبعات تصمیم‌گیری‌ها در صنایع ندارد.

میرمعینی تصریح می‌کند: این سیستم باعث شده که نگرانی نسبت به آینده خیلی افزایش پیدا کرد و ما شاهد وحشت‌زدگی در بازار سرمایه باشیم.وی متذکر می‌شود: متأسفانه واکنش‌هایی هم که از طرف مسوولان سازمان بورس و اوقا‌های متولی و بازگران بزرگ دیده می‌شود، مناسب و متناسب نبوده و عملا باعث شده که بازار نسبت به آینده ناامید شود و شاهد خروج پول حقیقی از بورس باشیم.این کارشناس بازار سرمایه با اشاره به کاهش حجم معاملات و افت قیمت‌ها، می‌گوید: البته این امکان وجود دارد که در روزهای آینده با توجه به اعتراضات و مشکلاتی که در حال حاضر پیش آمده، تغییراتی اتفاق بیفتد، ولی امیدواری نسبت به رشد در آینده، وجود ندارد و رشد قابل اهمیتی که باعث شود جریان نقدینگی دوباره به سمت بازار سرمایه بیاید، دیده نمی‌شود. میرمعینی عنوان می‌کند: محرک خاصی هم بازار ندارد. برای مثال، ابلاغیه نرخ خوراک پتروشیمی‌ها ملفی شود، اتفاق نیفتاده است و تا زمانی که چنین محرک‌هایی وجود نداشته باشد، فعالان بازار به این نتیجه رسیده‌اند که امکان بهبود اوضاع وجود ندارد.

۳

پایان حکمرانی شبه بنگاه‌ها!

مشاوران املاک اثرات سوئی بر بازار مسکن ایجاد کرده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد بعضی مشاوران املاک مرتکب دست کم شش تخلف صنفی می‌شوند؛ از دریافت کمیسیون بالاتر از نرخ مصوب گرفته تا دریافت بالادو، ارائه ندادن کد رهگیری و همدستی برای بالا بردن نرخ مسکن در مناطق از جمله تخلفت مرسوم بعضی بنگاه‌ها است.

وزارت راه و شهرسازی دولت سیزدهم با همکاری پلیس و وزارت صمت، موضوع برخورد با مشاوران املاک متخلف را کلید زده است. در روزهای اخیر با حضور مهرداد بندرشاس -وزیر راه و شهرسازی، نشست و به منظور اثر گذاری اقدامات صورت گرفته برگزار و مقرر شد تا جلسات ازفای هماتنگی و سرتخ‌بخشی به طرف مسامندھی واحدهای صنفی غیرمجاز و متخلف بنگاه مشاوران املاک با محوریت ادرات کار له و شهرسازی استان‌ها برگزار شود.به گفته سرکار ریجی، رئیس پلیس اقتصادی، پلیس امنیت و پلیس اماکن در سرتاسر کشور در کنار وزارت راه و شهرسازی است تا بتواند اهداف خود را در خصوص کنترل بازار اجاره، عملیاتی و اجرایی کند.مسئولیت شناسایی املاک فاقد مجوز با اتحادیه مشاوران املاک است.

طرف چپیی قول مساعد آن موانع و مشکلات را برطرف کند.وی همچنین درباره اولویت‌های سرمایه‌گذاری گفت: ما توجه به اینکه وزارتخانه‌های مختلف درخواست سرمایه گذاری‌های متعددی داشتند اما دولت مصر بود که با اولویت بندی این کار انجام شود، از بین فهرست طولانی پروژه‌های سرمایه گذاری تعدادی به عنوان اولویت‌های سرمایه‌گذاری و طرف چپیی معرفی و مورد موافقت قرار گرفت که در زمینه‌های متعددی از جمله حوزه انرژی، صنایع معدنی و کشاورزی است و البته یکی دو پروژه اجتماعی در حوزه بهداشت و درمان نیز در این اولویت‌ها وجود دارد. در کنار جلسه کمیسیون دینار سازنده ای هم با رئیس چپیی کمیسیون ایران برگزار شد که در آنجا به طور مدصافی و موردی برخی موانعی که باید از سمت دو کشور رفع شود، مورد تاکید قرار گرفت.وزیر اقتصاد در پایان تاکید کرد: در مجموع فضای سازنده ای فراهم شد و امیدواریم در ماه‌های آینده بتوانیم نتایج سفر رئیس‌جمهور را به صورت عملیاتی در پروژه‌ها شاهد باشیم.

وزیر اقتصاد خبر داد

آغاز اجرای پروژه‌های مشترک ایران و چین از ماه آینده

که باید بعد از سفر رئیس‌جمهور مورد توافق دو طرف قرار می‌گرفت، توافق و مقرر شد از ماه آینده هر کدام از این پروژه‌ها اجرایی و عملیاتی شوند.خاندوزی تاکید کرد: ما هم در حوزه تجارت بین دو کشور ظرفیتهایی خوبی داریم و بسیاری از صادرکنندگان ایرانی برای صادرات برخی کالاهای خود به چین نیاز به مجوزهایی دارند که طرف چپینی با صادرات آن کالاها از ایران به چین موافقت کرد و هم در حوزه سرمایه‌گذاری فهرستی بود که باید مورد موافقت دو دولت قرار می‌گرفت. در کنار مذاکرات دولتی، جلسه بسیاری خوبی اتاق بازرگانی مشترک ایران و چین که بخش خصوصی دو کشور است و یکی با حضور پررنگ شرکت‌های چپینی برگزار شد و مشارکت جدی طرف مقابل برگزار شد و درباره پروژه‌هایی

دستوری، خودروها را با قیمتی نزدیک به قیمت بازار بفروشد.بر همین اساس نیز چنی پس از اینکه شورای رقابت اعلام کرد هر گونه عرضه خودرو در بورس اقدامی ضدرقابتی تلقی شده و پیگرد قانونی دارد اما باز هم یکی از شرکت‌های مونتاژکار اقدام به استفاده از سازوکار بورس برای عرضه خودروهای خود کرد که البته در شب عرصه محصولات این شرکت، جلوی فروش خودرو از بورس کالا گرفته شود.با این وجود، اخیراً محسن عزیزاده عضو شورای عالی بورس اعلام کرده که «شورای عالی بورس با توجه به تفسیری که از قانون ابزارهای مالی دارد سعی می‌کند شورای رقابت را متقاعد کند تا خودرو در بورس عرضه شود، اما اگر شورای رقابت روی تصمیم قبلی خود اصرار کرد موضوع در مجلس دنبال خواهد شد.»در این رابطه سپهر دادجوی توکلی مدیر روابط عمومی شورای رقابت به مهر گفت: شورای رقابت همچنان از دستورالعمل ۵۴۳ خود مبنی بر عدم عرضه خودرو در بورس کالا پیروی خواهد کرد و اگر نهادهای دیگری مانند مجلس تصمیمی بگیرند قابل احترام است.

قیمت گذاری محصولات شرکت خصوصی

حق سهامدار است

سهامداران گروه بهمن نسبت به دخالت‌های بیرونی در تصمیم‌گیری‌های

اقتصادی

جوابیه

جوابیه وزارت اقتصاد به گزارش مردم سالاری

در پی درج گزارشی در روزنامه مردم سالاری با عنوان «بی‌اعتنایی دولت به وضعیت قرمز بورس» در تاریخ ۲۲ ماه جاری ، مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت امور اقتصادی و دارایی جوابیه ای را در پاسخ به این گزارش به روزنامه ارسال کرده است .
در این جوابیه آمده است، بازار سرمایه و بازگشت اعتماد مردم به این بازار برای دولت سیزدهم در اولویت است؛ ارائه بسته‌های حمایتی، اطمینان بخشی به سهامداران خرد برای جلوگیری از تضییع حقوق آنها، واکنش سریع و بی ممانعت به حواشی ایجاد شده و استمرار تلاش‌ها برای حفظ حقوق سهامداران و شفافیت این بازار در همین راستا انجام شده است.
بازار سرمایه و بازگشت اعتماد مردم به این بازار برای دولت سیزدهم و شخص رئیس‌جمهور بسیار مهم بوده و به همین دلیل دو نوبت یعنی بهمن ۱۴۰۰ و آبان ۱۴۰۱ دولت دو بسته حمایت از بازار سرمایه را مصوب کرد که مورد اقبال فعالان اقتصادی هم قرار گرفت.نگاه دولت به بازار سرمایه نگاهی بلندمدت و عمیق است و به عنوان محرک اصلی بخش تولید و تأمین مالی این بخش به آن نگاه می‌کند. همچنان که در ۳ ماهه نخست امسال سه اقدام مهم «عرضه اولیه» «انتشار اوراق شرکتی» و «افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی» برای تحقق این هدف انجام شده تا تأمین مالی تولید از بازار سرمایه به عنوان یکی از مطمئن‌ترین روش‌های تأمین مالی محقق شود.
گرچه نوسان در بازارهای مالی طبیعی است و نمی‌توان انتظار رشد همیشگی این بازار را داشت اما در جریان حواشی ایجاد شده در خصوص مصوبه نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و سایر صنایع نیز دولت اطمینان داد که بدون ممانعت با متخلفان احتمالی برخورد می‌کند و اجازه نخواهد داد این حواشی به اعتماد مردم به بازار سرمایه لطمه بزنند. در همین مورد وزیر اقتصاد به رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار دستور داد تا ریز معاملات روزهای ۱۷ و ۱۸ اردیبهشت ماه سال جاری را بررسی کند و در صورتی که مواردی مرتبط با بخش‌هایی که اطلاعات خاص و ویژه و دسترسی انحصاری دارند، وجود داشت، حتما بدون هیچ‌گونه ممانعتی با آن دسته از فعالان اقتصادی برخورد قانونی صورت بگیرد.علاوه بر این وزارت اقتصاد پیشنهادی تحت عنوان اصلاح آیین‌نامه مربوط به تعیین نرخ خوراک را به هیات دولت ارائه کرده که در کمیسیون اقتصادی دولت مطرح است و بعد از نهایی شدن به صحن هیات دولت می‌رود. پیشنهادی که در صورت تصویب هم در مورد بازگشت فرمول به جای نرخ ثابت هم زمان اجرای آن شاهد تغییر خواهیم بود.در همین حال دولت در کنار تلاش برای حمایت از بازار سرمایه برای بازگشت اعتماد مردم به این بازار و حفظ این اعتماد تلاش‌های دیگری برای افزایش شفافیت انجام داده که همچنان ادامه دارد و نمی‌توان ادعا کرد که دولت نسبت به این بازار بی اعتنا است.شاهد این مدعا هم اقدامات حمایتی دولت از ابتدا تا امروز است که مستمر و بی وقفه بوده و روزهای اخیر برای نمونه نامه رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار به دادستان کل کشور را شاهد بودیم که خواستار رسیدگی به برخی مواردی شد که به نظر می‌رسد طی این سال‌ها منجر به تضییع حقوق سهامداران است.درد این نامه تأکید شده بود که شرکت‌های پالایش نفت از جمله شرکت‌های ثبت شده نزد این سازمان عدالت (حدود ۴۹ میلیون نفر)، صندوق‌های سرمایه‌گذاری صندوق پالایش یکم، سهامداران خرد… حضور دارند؛ لذا اطلاعات و صورت‌های مالی آنها مبنای تصمیم‌گیری طیف بسیار گسترده از مردم کشور است و هرگونه تأخیر در افسسای اطلاعات یا ارائه اطلاعات خلاف واقع و گمراه کننده تصمیم‌گیری استفاده کنندگان را با چالش اساسی مواجه می‌کند.

اخبار کوتاه

۳ هکتار به مساحت بندر ایرانی سالیکانا

اضافه شد

گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران در راستای توسعه تجارت ایران و روسیه و تقویت حمل بار از طریق کریدور شمال - جنوب سه هکتار زمین به مساحت بندر ایرانی سالیکانا در آستاراخان روسیه اضافه کرده.به گزارش گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، در راستای توسعه و تسهیل روابط تجاری ایران و روسیه و تقویت حمل بار از کریدور شمال - جنوب، طرح توسعه بندر ایرانی سالیکانا در آستاراخان روسیه کلید خورد که بر این اساس، سه هکتار زمین به عرصه این بندر اضافه شده است.بندر سالیانکا با مساحت پانزده هکتار و دارا بودن پنج پتخ بندر، در حال حاضر بزرگترین بندر منطقه آستاراخان به شمار می‌رود.افزایش پستکرانه بندر سالیانکا به مقدار سه هکتار در راستای افزایش ظرفیت بندر از محل منابع درآمدی این بندر انجام شده و برنامه‌ریزی برای افزایش سه هکتار دیگر نیز در دست اقدام است؛ این در شرایطی است که با عملیات بندر صورت گرفته در حوزه سخت افزاری و مدیریتی در بندر سالیانکا، کلیات این بندر نسبت به گذشته ۳۵ درصد افزایش یافته است.نکته حائز اهمیت آن است که افزایش ظرفیت برای یک بندر مستلزم توسعه پستکرانه بوده که به همین سبب با خرید و اجاره زمین، توسعه آن کلید خورده است؛ بنابراین انتظاری رود مساحت بندر در مجموع تا پایان سال، به بیست و یک هکتار برسد که این به معنای، افزایش ۴۰ درصدی ظرفیت پستکرانه است.به گزارش ایرنا ۵۳ درصد از سهام بندر سالیانکای روسیه که در شمال غرب دریای خزر و در دهانه رود ولگا قرار دارد تحت مالکیت گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران قرار دارد.

افزایش تبادلات تجاری ایران و تاجیکستان به ۲۴۰ میلیون دلار

سفیر تاجیکستان در ایران با اشاره به افزایش پنج برابری حجم تبادلات تجاری دو کشور طی سه سال اخیر، گفت: در سال ۱۴۰۱ حجم تبادلات تجاری ایران از ۵۷ میلیون دلار به ۲۴۰ میلیون دلار رسید.نظام‌الدین زاهدی در جریان بازدید از منطقه آزادانزلی، گفت: کشورهای ایران و تاجیکستان زبان، فرهنگ، تاریخ و دین مشترک دارند که زمینه همکاری بیشتر را فراهم می‌کند و این همکاری در اکثر موارد رو به گسترش است.وی افزود: اولین سفر رئیس جمور ایران به کشور تاجیکستان در دولت سیزدهم کلید خورد و ما از این بستر برای توسعه مبادلات تجاری استفاده می‌کنیم و این نقطه عطفی در روابط دوستانه دو کشور است.به گزارش ایسنا، زاهدی به علاقمندی کشور تاجیکستان برای بهره‌گیری از پیشرفت‌های دولت ایران نیز اشاره کرد و گفت: این حق کشور ماست که از پیشرفت‌های کشور دوست و برادر، بهره‌مند شویم و برای گسترش این همکاری‌ها تلاش بیشتری داشته باشیم.وی حجم تبادلات تجاری دو کشور در سال ۱۳۹۹ را ۵۷ میلیون دلار اعلام کرد و متذکر شد: این مقدار را افزایش پنج برابری در سال ۱۴۰۱ طرح ۲۴۰ میلیون دلار رسید و در سفر رئیس‌جمهور ایران و تاجیکستان این هدف محقق شد.
او متذکر شد: این مقدار را افزایش پنج برابری در سال ۱۳۰۰ طرح ۲۴۰ میلیون دلار رسید و در سفر رئیس‌جمهور ایران و تاجیکستان این هدف محقق شد.او متذکر شد: این مقدار را افزایش پنج برابری در سال ۱۳۰۰ طرح ۲۴۰ میلیون دلار رسید و در سفر رئیس‌جمهور ایران و تاجیکستان این هدف محقق شد.

صنایع تبدیلی و تکمیلی

در انتظار ۳۱هزار میلیارد تومان تسهیلات

قطعات کشاورزی باید به هم پیوسته شوند تا قیمت تمام شده محصولات نهایی در صنایع تبدیلی رقابتی شود؛ علاوه بر اینکه نوسازی تجهیزات و ماشین‌آلات کشاورزی از دیگر ضروریات این بخش برای توسعه صنایع تبدیلی است.
به گزارش وزارت جهاد کشاورزی، کریم ذوالفقاری، رئیس مرکز توسعه مکانیزاسیون و صنایع کشاورزی و خاشنه دومین گروه‌های سراسری مدیران صنایع تبدیلی و غذایی سازمان‌های جهاد کشاورزی با بیان اینکه ۳۳۱ هزار میلیارد تومان تسهیلات برای تکمیل و بهره‌برداری از طرح‌های صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی نیاز است، گفت: از این عدد بالغ بر ۱۸۰ هزار میلیارد تومان برای اتمام و بهره‌برداری از طرح‌هایی است که بین ۲۰ تا ۹۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارند و شامل طرح‌هایی مانند بسته‌بندی، سرت، فراوری، کنسراتره، طعم دهنده‌ها و رنگ دهنده‌ها می‌شود.
مبلغ ۲۸ هزار میلیارد تومان نیز نیاز تسهیلاتی برای اتمام ۱۳۰ می‌شود.
مبلغ ۲۸ هزار میلیارد تومان نیز نیاز تسهیلاتی برای اتمام ۱۳۰ طرح تا ۲۸ هزار میلیارد تومان تسهیلات و اتمام و بهره‌برداری از ۱۳۰ طرح در مدت کمتر از دو سال ۱۰ میلیون تن به میزان جذب و فراوری مواد خام کشاورزی در صنایع تبدیلی و تکمیلی اضافه خواهد شد.وی تکمیل زنجیره‌های ارزش برای ایجاد ارزش افزوده و جلوگیری از خام‌فروشی در بخش کشاورزی را مهم دانست و تصریح کرد: تولید به تنهایی نمی‌تواند اقتصاد و اشتغال در بخش کشاورزی را تأمین کند و اقدامات و حلقه‌ها و صنایع تبدیلی و تکمیلی ضروری است.